

Nikola Šimić Tonin

JEZIK OSJEĆAJA

*Razgovor s dr. Adolfom Polegubićem,
pjesnikom, pastoralnim teologom i novinarom*

Umjetnost je jezik osjećaja... Što po Vama još je i jeste umjetnost?

- Umjetnost se određuje kao specifična ljudska djelatnost čije se značenje konstituira u složenom komunikacijskom procesu između umjetnika, umjetničkog djela i čitatelja. Dakako da se umjetnost osjeća i da se u tom osjećanom procesu najdublje doživljava. Gledajući iz kuta onostranosti, umjetnost se ponajviše promatra iz kutka dara i darovanoga. Stoga su umjetnici prenositelji onoga što im je darovano kako bi svojim djelom obogatili druge. Umjetnost nikada ne smije biti zatvoren, već posve otvoren proces u neprestanom ciklusu izmjenjivanja.

Često se zna reći kako se pjesnički zanat sastoji od dva zahtjeva (imperativa) – nikada ne treba pisati bez nadahnuća i potrebno je kontinuirano brusiti svoj poetski izraz!? – koji je Vaš stav na tragu toga?

- Bez nadahnuća je nemoguće pisati. Taj je trenutak božanska iskra u čovjeku koja ga potiče na ostvarenje umjetničkog djela. U kasnijoj fazi djelo se može brusiti i usavršavati u tražnju boljeg izričaja, ali je presudan početni trenutak stvaranja, koji je darovan.

Kao što matematičar mora poznavati brojeve i simbole, te pravila uspostavljanja odnosa između njih (različite operacije i relacije) treba li jednako tako pjesnik poznavati – znati, sve moguće forme (i vrste) pjesama (refleksivne, ljubavne, haiku, gazele, glose, sonete...) ?

- Dakako da bi pjesnik trebao poznavati moguće pjesničke oblike i vrste, ali to ga nipošto ne smije priječiti da otkrije svoj vlastiti pjesnički izraz, svoj pjesnički smjer. No, to je proces koji traje dok se ne otkrije i prepozna u svojoj autentičnom pjesničkom obliku. Da ima mnogo pjesničkih smjerova i pravaca, dovoljno je odškrinuti drevnu pjesničku riznicu u kojoj ćemo otkriti brojne pjesničke smjerove. No, umjetnost nije nešto zatvoreno. Ona se ostvaruje u raznim pravcima i pronalazi razne putove do jednog istog cilja, ostvarenja u lijepom i plemenitom.

Inspiracija, stanje koje dolazi naglo, potaknuto emocionalno obojenim događajem i / ili doživljajem. Traži našu pozornost. Ako joj se ne posvetimo, brzo „gubi zainteresiranost“ iščekavajući s našeg lirskog horizonta. Što inspirira pjesnika Adolfa Polegubića i o inspiraciji iz Vašega pjesničkoga kuta?

- Moram priznati da nisam pjesnik kojem se posreći učestalo pisati pjesme. To kod mene nastaje u rjeđim intervalima, ali se ostvaruje emocionalno i misaono snažno. Na to će me potaknuti određena slika, događaj, misao, koje će ući u mene, tu će se višedimenzionalno razraditi i onda poput bujice snažno emocionalno izići na papir. Da, mnogi kod mene prepoznaju upravo jaku emocionalnu pjesničku notu pjesme. Pjesma se mora doživjeti, napisati iz stanja i ostaviti traga u čitatelju, a to se ponajbolje očituje u otvorenosti svakoga za vlastiti doživljaj pjesme.

Vaše pjesme su, bar je to moj osobni dojam, za čitatelja istančanog poetskog ukusa. Ključni moment Vaše poezije je njena stilska doziranost i odmjerena dotjeranost. Koliko se puta vraćate pjesmi prije nego što je date objaviti?

- Kao i u životu, tako i u poeziji, ne volim suvišnost. Sve nastojim izreći s malo riječi sa snažnom osjećajnošću. U kasnijoj fazi kad pjesma nastane, sadržaj nastojim svesti na mjeru, a da se pritom ne izgubi bitno. U svakom slučaju, oprezan sam objaviti pjesmu ako nisam s njom u potpunosti zadovoljan. Bolje je objaviti manje pjesama, a da budu kvalitetne, nego više, a da to nisu. Na kraju, neke pjesnike pamtimo samo po jednoj ili dvije pjesme. Ako u jednoj pjesničkoj zbirci nađemo samo jednu kvalitetnu pjesmu, zbirka je postigla svoj cilj. Književnost nije nešto što se ostvaruje u masovnoj produkciji, već u kvalitetnom ostvarenju umjetničkog djela. I još nešto, poezija se rijetko materijalizira da bi se od nje moglo živjeti. Ona je kao i ljubav, ili je ima ili nema i to je svrha njezina postojanja, a dodao bih i umjetnikova.

Pjesnik ste, pastoralni teolog i novinar, pa tragom prvoga, drugoga i trećega, često razmišljam o riječima sv. Augustina (Memoari sv. Augustina) o Bogu, gdje on, sv. Augustin, sve znano i neznanu vidi kao jedan bezgranični krug, a Boga kao jedinu stalnu i nepomičnu točku u tom krugu... Kako Vi vidite Boga?

Boga se ponajbolje prepoznaje u ljubavi, u kojoj se On i ostvaruje, jer je Bog sama ljubav. Ljubav prema Bogu ponajbolje se ostvaruje u ljubavi prema konkretnim ljudima u krugu u kojem živimo i djelujemo. Na taj način činimo Bogu ugodno djelo, a i pozitivno mijenjamo svoje obiteljsko, radno, društveno okruženje. Tajna svega je ljubav. Bez nje sve postaje statično. S njom sve biva u pokretu.

Nevjerni Toma, biblijski je lik o kom često razmišljam i koji je po meni u mnogočemu ključni, neupitni lik čovjeka, i najčovječniji lik Biblije. Oko kojega se biblijskoga lika zavrtite Vaše misli?

- U središtu svega je Isus Krist, Bog i čovjek. Došao je među nas da bude jedan od nas, kako bi pokazao put do Boga i čovjeka. Bog je iskustveno postao čovjekom kako bi nam posve bio blizak u svim životnim (ne)prilikama i tako nas razumio.

Dugo ste izvan Domovine, ... gdje svoga nema i gdje brata nije ... Gledano očima iskustva sredine u kojoj jeste, što bi po Vama trebalo biti „sveto trojstvo“ hrvatskoga razvoja?

- Ukupno sam izvan Domovine sedamnaest godina, od čega četrnaest godina u Njemačkoj. U Njemačkoj je velika hrvatska zajednica. Često sam u doticaju s hrvatskim ljudima na području cijele Njemačke i mislim da prilično poznajem njihove brige i životne prilike. Za njih je vrlo važan ljudski susret i razumijevanje. Imali su težak put, poglavito Hrvati prvog naraštaja. A «sveto trojstvo» hrvatskog razvoja? Gospodarski gledano to je svakako turizam, poljoprivreda i obrtništvo, sve u sretnom spoju cijelog naroda u domovini i inozemstvu. Dakako svemu tomu treba dodati i kulturu, koja je vidljiva na svakom domovinom tragu. Samo se zajedništvom i slogom može graditi napredak i budućnost. Pritom je napose važno postići konsenzus oko vitalnih nacionalnih ciljeva. Ne moramo svi isto misliti, ali svi moramo maksimalno činiti oko dobra naše Domovine i naroda.

Kao što i sami znate, iz dana u dan sve je veći val iseljavanja iz RH. Kako gledate na to, i što bi ste poručili novim gasterbajterima?

- Rekao bih da nije tako bezizlazna situacija u Domovini da bi se tako veliki broj, poglavito mladih školovanih ljudi, selio iz Domovine. Svi se slažemo da bi u Domovini moralo biti bolje, a to je proces u kojem bi trebalo uključiti sve čimbenike na svim razinama. Onima koji imaju namjeru otići iz Domovine poručio bih neka prije o svemu detaljno razmisle i sve unaprijed

odvagnu. Nije u inozemstvu med i mlijeko. I u Njemačkoj ima ljudi koji teško žive. Ono što je u cijeloj priči nepravedno jest da pojedini mediji gotovo reklamiraju odlazak u inozemstvo, a to je doista nekom u interesu. No, neće svi oni koji odu uspjeti ostvariti svoje želje u inozemstvu i zasigurno ih će se veći broj vratiti u Domovinu. Život u tuđini nije lagan i problemi su višeslojni. Dakako da bi se pritom moglo govoriti i o psihološkoj razini problema. Iskustveno bi o tom ponajbolje mogli govoriti Hrvati prvog naraštaja.

I sami ste obavili toliko intervjua, kako gledate na intervjue i koji se Vas posebno dojmio, koja je osoba dala biljeg tim razgovorima?

- U Živoj zajednici, listu hrvatskih katoličkih misija i zajednica u Njemačkoj, kojeg sam glavni urednik, objavio sam tijekom skoro trinaest godina koliko sam urednik, jako veliki broj razgovora s istaknutim osobama iz crkvenog i društvenog života, kako Hrvatima tako i Nijemcima. Godine 2006. objavio sam prvu knjigu intervjua pod nazivom «Povratak, integracija ili asimilacija? – Razgovori o hrvatskoj dijaspori.» U pripremi je i moja nova knjiga intervjua pod istim nazivom. U prethodnoj knjizi je petnaest, a u novoj dvadeset intervjua. Posebno me obrađuju sugovornici Nijemci kad pozitivno govore o hrvatskim sugrađanima u Njemačkoj. Teško je posebno izdvojiti jednu osobu. Svi su moji sugovornici dali biljeg tim razgovorima, svako na svoj način i u svom kontekstu. Raduje me kad se širi pozitivan glas o Hrvatima u svijetu.

Što Vam najviše nedostaje u „tuđini“ – Što se iz Banjevaca ne da istjerati iz misli?

- Rođen sam u Šibeniku, a s roditeljima sam do završetka osnovne škole živio u malom južnohrvatskom mjestu Banjevcima, a potom su me putovi odveli u svijet, najprije u Domovini, a potom u inozemstvu. Zapravo, danas sam čovjek s tri adrese – ovom njemačkom na kojoj sam najduži dio godine, potom zagrebačkom i onom banjevačkom u ljetnim mjesecima. Domovina, zavičaj se jednostavno osjeća, pa ta razina odvojenosti teško pada. Vremenom se stanje prihvati, ali u početku je posebno bilo teško. To iskustvo se teško može objasniti, treba ga se doživjeti i proživjeti.

Što mislite o kritici i kritičarima? Hrvatskoj književnoj sceni? Književnim nagradama?

- Uz književno stvaranje svakako idu i kritika i kritičari. Problem je što u Hrvatskoj ima previše kritičara na svim razinama, a premalo odmjerenosti i objektivnosti u svim dijelovima. Bojim se kritičara koji nisu dozreli poslu s kojim se bave te tako na krivi način oblikuju javno mišljenje i ocjenjuju djelovanje drugih. Svima nam je potrebno više zrenja i staloženosti na svim razinama. Hrvatska književna scena? Ostaje ono sržno pitanje, je li ona u službi književnosti ili svojih interesnih krugova. Volio bih vjerovati da je u službi ovoga prvoga. Dakako da bi morala služiti općem dobru. Tako mislim i za književne nagrade.

Ovo pitanje često ostavljam nepostavljenim, ostavljam sugovorniku da sam kaže nešto, što želi poručiti i reći a da nije dotaknuto ni jednim od pitanja.

- Lijepo je činiti plemenito i dobro na svim razinama. Na taj način čovjek obogaćuje i sebe i druge. Ako je pritom istinski umjetnik, to će to na poseban način potvrditi i ostvariti svojim djelom.

PR

DIOGEN pro kultura

<http://www.diogenpro.com>